

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6'50 mesečno.
četrtletno K 19'50.
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik .opolodne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Edm. Schmidova
ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Razbijači.

Da so pri nas ljudje, ki z novo državo niso zadovoljni, je znano: to so n. pr. Madžaroni, par Nemcev in boljševiki. Take vrste ljudi imajo tudi druge države: saj je Rusijo bolševizem podrl na tla, Madžari so prišli na nič, Spartakovci v Nemčiji so napravili precej škode itd. Te vrste ljudje so se pojavili tudi v zmagoviti Franciji in Belgiji. In celo v Angliji je pretela velikanska stavka, da v odločilnem trenutku oslabi mogočno državo. Vsaka država je odstranila to nevarnost na svoj način. Tako je n. pr. v Angliji zmagal »državni razum« t. j. spoznanje da bo za vsakega tem bolje, čim močnejša, čim večja in bogatejša bo država. Zmagala je ljubezen do skupne domovine. Zmagala je zavest, da je v skupnem delu rešitev. In tako je bila stavka premagana in močna Anglija gre naprej na delo. Francija in Belgija sta zmagali v volitvah nad skrajno socialistično smerjo, ker je zmagal duh na-

rodnega ponosa in zavest, da je treba sedaj pred vsem reda, da se utrdi gospodarska sila držav. V Nemčiji je zmagal smisel za red in organizacijo, premagana Nemčija hoče svetu dokazati, da ni premagana, dokler ni uničena rojena industrija. In ta industrija raste Madžare je prišla reševati antanta — ampak tako reševanje stane drago. Madžari pa pri tem mislijo samo na to, kako bi dobili nazaj, kar so nekdanj imeli. Rusija v kljub svoji ogromnosti vsled medsebojnega boja ne pomeni nič. Tam je propad popoln. Odločuje se z orožjem v roki in pri tem zmaga vedno moč — ne pa pravica.

Pri nas madžarski, nemčurski in boljševiški elementi niso tako silni, da bi ogrožali obstoj države — zato pa je vzela to stvar v roko t. zv. opozicija. To so naše nezadovoljne politične stranke. Strankarska strast je združila te sicer nasprotne si ljudi in napravili so blok (zvezo) in izdali razglas na narod jugoslovanski. Razbijanje je njihov glavni program. Ni jim mar ne narod

ne država, ne domovina. V teh časih, ko potrebujemo na zunaj ugleda in dela na znotraj — so zakričali v svet, da je v Jugoslaviji vse za nič. Narodu pa hočejo dokazati, da se jim godi krivica. Njih listi pišejo tako, da so morali biti nekateri konfiscirani. To je žalosten pojav: mi smo za svobodo besede, žalostno pa je, če nimajo ljudje niti toliko ozira na državo, da bi znali spornih vprašanjih zmerno pisati. Agitacija opozicije bo okrepila razbijače Jugoslavije.

Vprašanje je, kako bomo v Jugoslaviji premagali krizo. Ali nas bo srečal angleški »državni razum«, ki ga vodi pri vsem korist države, ali bomo odgovorili z volitvami, da zahtevamo pred vsem red, da se miada država okrepi, ali bomo zmagal smisel za organizacijo, ali bomo vsled strankarstva oslabili sile svojega naroda. Oni, ki jim je bodočnost našega naroda na srcu, bodo morali združiti svoje sile, da pridemo iz te krize k resnemu plodnemu delu.

„Mariborska tiskarna“.

(Nekaj spominov.)

II. „Slovenski Narod“.

Mariborski bojevniki so torej imeli svoj dnevnik „Slovenski Narod“, niso pa imeli svoje tiskarne. Za enkrat so bili s tem zadovoljni kajti upali so, da bodo počasi dosegli tudi to, da bodo svoj list tiskali tudi v svoji tiskarni. Glavni urednik lista je postal mlad jurist, ki je bil takrat v pisarni pri dr. Dominkušu. To je bil Anton Tomšič. Po rodu je bil Dolenjec, študiral je v Gradcu in ker ni imel sredstev, je vstopil l. 1867. v službo pri dr. Dominkušu. Bil je to inteligenten, mlad mož, visokih duševnih zmognosti in lepe zunanosti. Mariborčani so mu rekli „der windische Messias“. Imel je lepo polno brado, ostre oči, dolge lase, v njegovi visoki postavi in v vseh kretnjah je bilo nekaj samozavestnega. Zanimal se je za politiko že prej in je imel vse lastnosti dobrega urednika. Njemu ob strani je stal naš največji narodni bojevnik tedanje dobe — France Levstik, ki je dal novemu listu pravi naroden, napreden in jugoslovanski program. Levstik je ravno takrat stal v ostrem nasprotju z ljubljanskimi konservativci, bil je voditelj mladine in je komaj čakal, da bo mogel javno izpregovoriti. Tako je Tomšič dobil v njem izbornega sotrudnika, ki mu je pisal članke, kakršnih do takrat na Slovenskem še niso bili čitali. Slovenska javnost je novi

mariborski dnevnik z veseljem pozdravila, saj je vsak videl, da pomeni to velik korak naprej.

Česar ni bila zmožna zastarela Ljubljana, to je ustvaril sam iz sebe — mladi Maribor. Takoj se je priglasilo 600 naročnikov in ko bi bili vsi redno plačevali, bi bil list lahko izhajal. Novi list pa je bil Nemcem trn v peti, saj so v njem čutili mlado slovensko silo. Zato so državni pravdniki posegali po njem in ga po možnosti konfiscirali. Takoj v prvem letu je bila vložena proti njemu tiskovna pravda zaradi Levstikovega članka „Tujčeva peta“. Pred poroto v Celju je bil Tomšič oproščen — toda za prvo tožbo je sledila druga, tretja. Boj je bil težak. Tudi po deželi se je začela proti listu agitacija, češ, da je preveč „liberalen“, v Ljubljani ga pa stari gospodje sploh niso radi videli. Urednik Tomšič je imel mnogo dela — sotrudnikov malo, a kritikov čez glavo.

Drugo leto mu je (1869.) prišel na pomoč Jurčič, ki je takrat stradal na Dunaju. Jurčič je bil ožji rojak Tomšičev, bila sta prijatelja, zato je prišel v Maribor. Upal je tu najti kruha in časa, da bi mogel pisati svoja dela. Uredništvo „Slov. Naroda“ je bilo takrat v Gosposki ulici. „Bila je to prodajalnica pri tleh, z velikimi vrati z ulice in z majimi postranskimi na dvorišče. V uredništvu sta stanovala tudi oba urednika — Tomšič in Jurčič.

Dr. Vošnjak piše o tem:

„V sprednjem delu sobe je stala pisalna miza in omara za spise in časnike. Povsod po

tleh in po stolih so ležali na kupih zaprašene časniki in tuintam kakšna knjiga. V o-adju bi bil, z zaveso ločen od prednjega dela sole nekak temen alkoven in tam sta imela svojo spalnico oba urednika. Ali sta imela postelje ali sta ležala le na kakih zofah, tega nisem videl, ker je zavesa zakrivala ta kot. Pogleda za to zagrinjalo pa me ni mikalo, ker sem videl ženjalno razvlako in povsod smeti in prah t prednjem delu sobe. Sta li urednika navadno spala v tem brlogu, tega nisem vprašal.“

Tako je izgledalo uredništvo prvega slovenskega dnevnika v Mariboru. Jurčič je imel 50 gl. plače in je vzdržal do konca leta. V začetku l. 1870. pa je odšel nazaj na Dunaj. A tudi tam ni ostal dolgo: odšel je v Šisek, kjer je urejal „Südslawische Zeitung“. Tomšiči je ostal torej sam in se je boril naprej. Pomagal mu je pri uredništvu Železnikar. Med tem je čimdalje bolj nastajal spor med mlado- in staroslovenci in „Slov. Narodu“ je pretela n varnost od domače strani. Zato je bilo trepotem bolj misliti, kako bi ga správili pod varno streho, kajti v teh časih političnega in narodnega razburjenja, bi ga bil tiskar nar lahko vres iz tiskarne, posebno, ker so nastale tudi denarne težave. List je imel okoli 700 naročnikov. Za tiskarno pa je bilo treba koncesije in kapital.

Dne 6. marca 1870. so narodnjaki sklical shod v Celje, na katerem se je sklenilo, da ustanovi delniška družba »Narodna tiskarna«. Podpisalo se je za 10.000 gl. delnic.

Politični pregled.

Ameriška mirovna delegacija zapustila Pariz. Ameriški delegati na mirovni konferenci so v torek zvečer zapustili Pariz in se vračajo v Ameriko.

Mirovno stanje českoslovaške armade. Prihodnjo pomlad, po novih naborih, se bodo na Českoslovaškem formirali novi infanterijski, kavalerijski in topničarski bataljoni. Pripadniki nemške narodnosti bodo tvorili bataljone zase. Celokupno mirovno stanje českoslovaške armade ne bo baje nič manjše, kakor ono stare avstrijske monarhije.

Čehoslovaško-avstrijska zveza proti Madžarski. Nemško-avstrijska vlada se je iz lastne inicijative začela pogajati s Čehoslovaško, kateri je ponudila pomoč v slučaju novih madžarskih napadov. Kakor poročajo iz Prage, bo čehoslovaška vlada sprejela ponudeno pomoč od Nemške Avstrije.

Clemenceaujevo potovanje v London razlagajo pariški in londonski uradni listi na način, ki pomeni za novo nastale evropske male države več nego vsi dosedanje sklepi mirovne konference. Vsled držanja zedinjenih držav glede podpisa mirovne pogodbe je po omenjenih poročilih potrebno, da se Evropa osamosvoji in brez ozira na Wilsona reši življenska vprašanja posameznih držav. Posvetovanja med Clemenceaum in Lloyd Georgejem naj bi dovedla do preosnove političnega in gospodarskega ravnotežja Evrope. Kako bi izgledalo tako ravnotežje, vemo ravno mi Jugoslovani, ki vključit Wilsonovi dobrohotnosti nismo mogli prepričati mirovne konference o pravičnosti naših zahtev po lastni zemlji.

Italijani podpirajo bivšega črnogorskega kralja. Beograjska »Politika« priobčuje faksimil pisma bivšega črnogorskega kralja Nikite, ki je pisal samo njemu znani črnogorski vladi v Parizu, da je organiziral vse za slučaj, ako mirovna konferenca ne reši črnogorskega vprašanja po njegovi želji. V pismu poziva svojo »vlado«, naj se nahaja v bližini italijanske meje in sicer v Cap Martinu, ki je oddaljen samo 20 minut od meje. Njegova vlada naj bi v potrebnem slučaju odpotovala takoj v Italijo in organizirala čete, ki bi pripravile vstajo v Črnogori. Kakor znano, podpira Italija ob vsaki priliki črnogorske naklepe s svojim vojaštvom, toda vse to ne bo pomagalo Nikiti, ki je že davno odigral svojo kraljevsko ulogo.

Clemenceau svari Italijo pred D'Annunzijem. Iz Ženeve poročajo, da je Clemen-

ceau v svojem listu »L' Homme Libre« resno opomnil italijanskega ministrskega predsednika, naj vendar že enkrat napravi konec D'Annunzijevim pustolovščinam, ki ima poleg Reke in Zadra na programu tudi Kotor, Šplit, Šibenik in Ljubljano. Medtem pa je D'Annunzio poslal v Italijo več svojih oficirjev, da agitirajo zanj in mu nabirajo prostovoljce. Tudi se poroča z demarkacijske črte, da je odpotoval z Reke znani Bassich, kateremu je D'Annunzio naročil, naj stopi v stik s hrvatskimi separatisti, ki bivajo v Nemški Avstriji.

Ojačenje D'Annunzijevih čet. Pred par dnevi se je razširila nenadoma v svet vest, da so Reko zasedle redne italijanske čete ter da se D'Annunzio odpravlja na odhod. Vse te vesti so bile namenoma ali namenoma potvorjene. Vojska, ki je prispela na Reko in ki se je pobratila z D'Annunzijevimi četami je istotako ustaška vojska, ki je odpovedala pokorščino službeni Italiji, kakor vse one čete, ki so že poprej stale pod pesnikovim poveljstvom. Kakor se čuje iz različnih virov, namerava D'Annunzio prekoslej napasti tudi one naše teritorije, ki glasom premirja niso zasedene po italijanski vojski. Njegov namen je izzvati konflikt med Jugoslavijo in Italijo. Zadnje vesti, ki prihajajo z naše Adrije, so jako vznemirljive. Italijanske, redne in neredne čete se baje grupirajo povsod ob demarkacijskih linijah, tako na Notranjskem, na Reki, v Zadru in Šibeniku. Pred Boko Kotorsko reknoscirajo laške bojne ladje, v Baru v Črni Gori pa so izkrcale zadnje dni precej močno vojsko. Vsa ta podjetja stoje v zvezi z — D'Annunzijem in razkraljem Nikito. Nikita, ta žalostni izdajalec lastnega naroda se je, odkar je izgubil kredit pri zapadnih velesilah, oklenil z vso svojo kovarsko dušo D'Annunzija. Na Reki, pa so našli zatočišče tudi najhujši hrvaški reakcionarci. Tako je postala Reka operacijska baza vseh onih sil, ki jim je prva in zadnja naloga razdružiti Jugoslovane. Naša vlada je poslala mirovni konferenci novo noto, v kateri je opozarja na nove nevarnosti ter odločno zahteva energične akcije proti tem najnovejšim spletkam. Položaj je, mesto da bi se jasnil, vedno bolj zapleten. Bodočnost nam lahko prinese razočaranja, na katera niti ne mislimo.

Avstrijsko republiko sta priznali španska in bolgarska vlada.

Madžarske zahteve. Madžarska vlada smatra za dolžnost mirovne konference, da dovoli madžarskemu javnemu mišljenju popolnoma prosto izražanje. Ker je velik del madžarske države okupiran, kjer budimpeštanska vlada nima moči, je treba, da Pariz stori vse, da se upošteva madžarska narodna volja.

Boljševiki za mir. V Jurjevem so se te dni pričela mirovna pogajanja med sovjetsko Rusijo in baltičskimi državami; Lahji pri teh pogajanjih ne sodelujejo. Rusijo zastopata, izza brestlitovskih pogajanj znani Joffe in Krasnin. Kakor poroča »Telegraph« je sovjetska Rusija pripravljena skleniti mir tudi z zapadnimi državami, toda pod enim glavnim pogojem, da se odrečejo vsakemu vmešavanju v ruske notranje zadeve. Na sedmem kongresu sovjetrov v Moskvi se je velikanska večina izjavila za mir in za takojšnje ustavljenje nadaljnega preliivanja krvi.

Dnevne vesti.

Bivši minister za zdravstvo Dr. Uroš Krulj je imenovan za šefa zdravstvenega odseka v Bosni in Hercegovini.

Razpisane službe poštinih praktikan-tov. V območju poštne in brzojavne ravnateljstva v Ljubljani je razpisanih 8 mest poštinih praktikan-tov oziroma praktikan-tinj. Predpogoji za sprejem v to službo so: 1. Dovoljena srednja ali tej enakovredna šola z zrelostnim izpitom, 2. jugoslovanske državljanstvo, 3. državljanska in moralna neomadeževanost, 4. doseženo 18. starostno leto, 5.

dokaz telesne in duševne sposobnosti (izpričevalo okrajnega zdravnika!) in 6. dokaz, da je prosilec zadostil vojaški službini dolžnosti. S prilogami opremljene in kolkovane prošnje naj se vložijo do 5. januarja 1920 pri poštne in brzojavne ravnateljstvu za Slovenijo v Ljubljani.

Trgovski dogovor med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Med našo kraljevino in čehoslovaško republiko se je sklenil nov trgovski dogovor. Na podlagi tega dogovora je dolžna Čehoslovaška dobaviti Jugoslaviji 1100 vagonov sladkorja v zameno za žito in sicer za vsak kg sladkorja dobi 3 in pol kg pšenice. Za ostale 400 vagonov sladkorja zahteva Čehoslovaška za vsak kg sladkorja en kg govejega mesa žive vage. Čehi bodo morali plačati za izvoz žita in mesa izvozno carino.

Mariborska Glasbena Matica priredi nocoj ob pol 8. uri zvečer velik koncert v kazinski koncertni dvorani.

„Schulverein“ in „Südmarka“ v Jugoslaviji. Nemško-avstrijski državni urad za zunanje zadeve se je, na prošnjo »Schulvereina« in »Südmarke«, pritožil pri naši deželni vladi, radi razpustitve teh društev v Jugoslaviji, zlasti pa v Sloveniji. Naša deželna vlada je to pritožbo zavrnila. Ta društva so znana kot nemška bojna društva prve vrste in so kot taka, vključit svojim popravljenim pravilom, v Jugoslaviji nemogoča. Glede sekvesture je bilo naše stališče že opetovano ugotovljeno. Tu ne gre za premoženje avstrijskih državljanov, ampak za svote, ki so bile nabrane po ogromni večini na teritoriju kraljevine SHS. Vsled tega ne more biti govora v kakem tozadevnem prestopku kateregakoli člana mirovne pogodbe. Končno apelira deželna vlada na avstrijski zunanji urad, naj v nadalje opusti vse podobne pritožbe, ker bodo že v naprej brezvspešne.

Kako se godi našim vojnimi ujetnikom v Italiji. Iz pogovora z vojnimi ujetniki-invalidi, ki so včeraj prispeli v Maribor, smo izvedeli sledeče: Ko je razpadla avstro-ogrska armada na Piavi, so Italijani razdelili vse vojne ujetnike po narodnostih, tako so spravili skupaj tudi vse one, ki so se izjavili, da so Jugoslovani. Da z nobentimi niso lepo postopali, je pač znano, a kakor delajo z našimi reveži, presega vse meje. Celo zimo in ves čas ujetništva morajo prebivati pod milim nebom v šotorih, hrane pa jim dajajo le toliko, da ne poginejo lakote. Toda to še ni najhujše. Ker je nacionalno italijansko časopisje ljudstvo tekom teh dolgih mesecev tako nahujskalo proti Jugoslovanom; da sovražijo to ime bolj kot hudiča, napada to ljudstvo, neizvzemši vojake, naše ujetnike kjerkoli se prikažejo, jih zasramuje in celo pljuje na nje. Z bolniki se postopa kakor z živino. Več zdravnikov se je napram bolnikom izrazilo, da noben Jugoslovan ne sme več zdrav v domovino. Po vsem, kar pripovedujejo urnivši se invalidi, bo to tudi najbrž res. Sedaj pa vprašamo, če res ni nikjer na svetu sile, ki bi rešila naše bedne trpine iz sramotnega in uničujočega laškega suženjstva?

F. J. I. V Ljubljani so na justični palači odstranili sramotne črke **F. J. I.** (Franc Josip I.) Želeti bi bilo, da bi se tudi v Mariboru isto zgodilo, kajti različnih **F. J. I.** i. t. d. vidimo še vse polno po naših javnih zgradbah.

Pryo slovensko marionetno gledališče se otvori te dni v Ljubljani v veliki dvorani Mestnega doma. Vodstvo gledališča je poverjeno g. Klemenčiču.

Miklavžev večer Sokola v Mariboru je privabil na tisoče občinstva v Narodni dom. Žal prireditel v veselilnem oziru ni vspela: Ko se je hotela prižgati luč, je plinska razsvetljava odrekla, akoravno je plin še večer poprej, ko so imeli godci ob odru vajo, zelo dobro gered in je še isti dan eno uro pred predstavo poizkušnja podala zopet rezultat, da plin s prav lepim plamenom gori. Zakaj je ravno odpovedal v odločilnem hipu, je nerazumljivo, seveda med prireditelji ni bilo več mogoče preskrbeti druge razsvetljave. Vsled tega je morala glavna točka,

Toda s tiskarno v Mariboru bi bili še dolgo čakali, predno bi bilo vse urejeno glede koncepcije in kapitala — in zato so trije rodoljubi ustanovili komanditno društvo, da omogočijo čim prej tiskarno, ki jo je potem imela prevzeti delniška družba. To so bili Franc Rapoc, notarski koncipijent v Mariboru, Franc Skaza iz Šmarja in Hugo Tanšič iz Šmarja. To komanditno društvo, ki se je zvalo »Fr. Skaza in dr.« je do srede julija izvršilo vse priprave, tiskarna je bila gotova in dne 18. julija je izšel »Slov. Narod«. Urednik Tomšič ni dočakal tega dneva. Umrl je nagle smrti dne 24. maja 1871. Zato je dr. Vošnjak zopet povabil Jos. Jurčiča iz Siska, naj on prevzame uredništvo. Jurčič se je povabilu odzval in je ostal urednik do svoje smrti (1881). »Slov. Narod« je imel takrat okoli 700 naročnikov. Štajerski rodoljubi pa niso imeli namena, da bo ostala tiskarna v Mariboru, hoteli so jo prenesti v sredino Slovenije. Pravila delniške družbe so bila potrjena šele 21. julija in upravni odbor, katerega predsednik je bil dr. Razlag je prevzel tiskarno z listom vred. Med tem pa so se vršile že priprave za preselitev v Ljubljano. Dne 14. septembra se je vršil občni zbor »Nar. tiskarne«, ki se ga je udeležilo 42 delničarjev, podpisanih je bilo 430 delnic po 100 gld. Do konca septembra je bilo v Ljubljani vse urejeno in list in tiskarna sta se preselila v Ljubljano. Dne 6. oktobra 1872. je že izšel »Slov. Narod«. »Narod. tiskarni« v Ljubljani.

nastop Miklavža odpasti. Žal je trpela prireditelj tudi vsled nepričakovane silnega navala občinstva. Vsi prostori so bili prenapolnjeni in poziv občinstvu, da pusti otroke, kojim je prireditelj namenjena, v ospredje, je ostal brez uspeha. Računalo so je bilo za popoldne na obisk naših malčkov in se je še le za zvečer pričakoval poset starejših. Ta račun je bil napačen in je vsled tega nastala neprijetna gnječa, pripetilo se pa pri temu nikomur nič ni hudega. Gotovo je imela prireditelj svoje napake, tega prireditelji sami ne taje, gotovo se pa te napake ne bodo več v bodoče ponovile, ker izkušnja uči. Kdor ni prišel na račun — veliko doraslih se je do polnoči še prav dobro zabavalo ko se je bila med tem priskrbela druga luč, — ta naj pomisli, ali za to malenkostno vstopnino 2 K morebiti ta ni še preveč zabavljaj? Svojim malčkom bo nudil Sokol nadomestilo s prireditelji, ki bo strogo omejena na naraščaj in članstvo. Miklavžev zvečer pa je imel vzlic temu v drugem oziru sijajen uspeh: Obdarovalo se je nič manj nego 700 oseb naše mladine, vsak otrok Sokolskega naraščaja je dobil svoje darilo, revnejši, in teh je bilo do 300, pa so sprejeli darila v blagu za obleke, čevljev in podplatih. S tem je napravil Sokol velikansko delo v blagor naše dece in kdor je videl hvaležnost otrok in revnih starišev, kdor je imel priliko opazovati koliko otrok se je javilo na novo za Sokolski naraščaj, ta bo pač prireditelj ocenil malo bolj pravilno. Razdelitev daril se je vršila nastopih pod vodstvom svojih vadiateljev na ločenih mestih in so vadiatelji razdeljevali vsak darove pri svojem oddelku. Onim, ki so pripomogli k temu velikanskemu delu požrtvovalnosti in ljubezni do revnejšega bližnjega, bodiši z darovi, ki so se v tako obilni meri vsipali na našb deco, tisočera hvala! Sokol sam in njegov naraščaj bosta dokazala s svojim delom, da sta te podpore vredna.

Seja begunskega sveta. Danes zvečer ob 19. se vrši v gledališki pisarni seja begunskega sveta. Pridite vsi!

Potovanje v Romunijo. Romunski poslanik sporoča, da je potovanje v Romunijo dovoljeno samo onim jugoslovanskim državljanom, katerih potni listi so vidirani od romunskega poslanstva.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov Maribora ima stanovski sestanek v nedeljo dne 14. decembra 1919 ob 1/2 10 uri dopoldne v tretji sobi restavracije pri stari pivarni v Edmund Schmidovi ulici. K temu zborovanju so vabljeni vsi člani društva.

Gibanje trgovskih pomočnikov. V soboto 14. decembra ob 9. dopoldan se vrši v Gambrinovi dvorani strogo zaupen sestanek trgovskih nastavljenecv s sledečim dnevnim redom: 1. zahteve nastavljenecv; uspeh dosedanjih pogajanj s trgovskim gremijem; 2. vprašanje odbora. Tu se bo odločilo, ali naj bodo trgovski nastavljeneci še nadalje predani na milost in nemilost svojim šefom, ali naj se postavijo na lastne noge. Tovariši in tovarišice pridite polnoštevilno! Od vas samih je odvisno zboljšanje našega položaja.

Iz preiskovalnega zapora so izpustili znanega milijonarja Karla Polaka v Ljubljani, ki je moral položiti 3 1/2 milijona kavcije. Preiskava se nadaljuje.

Kurs markirane krone. Beograjske menjalnice plačujejo za 100 dinarjev samo še 426 markiranih kron, dočim so še pred par dnevi izplačevale 470 kron.

25-letnica Celjskega pevskega društva. Letos slavi Celjsko pevsko društvo 25-letnico svojega delovanja. Ta proslava je določena na dan 14. decembra 1919. in se bo vršila v večjem obsegu — kolikor je pač v sedanjih razmerah mogoče. Zato pošiljamo vsem bratskim društvom, posameznim glasbenikom in pevcem, vsem ljubiteljem pevske in glasbene umetnosti iskreno prošnjo, naj nas po možnosti počaste s svojim obiskom in eventualno prijavitelj svoje sodelovanje. Dan 14. decembra naj bo svečana akademija, praznik naše pesmi in glasbe. Spored bo obsegal naslednje točke: V soboto 13. decembra ob 18. uri zvečer na kolodvoru sprejem gostov od severa, ob 20. uri od juga. V nedeljo dne 14. decembra ob 19. uri zvečer koncert v Narodnem

domu s sledečim sporedom: A. Overture iz opere »Porin« od Lisinskoga, igra vojaška godba iz Ljubljane pod vodstvom dr. J. Čerina. B. Slavnostni govor — dr. M. Hrašovec. C. 1. a) Jos. Pavčič: »Njega ni!« b) Stjepan Mokranjac; Osmi šopek srbskih narodnih pesmi. Poje mešan zbor. 2. a) Davorin Jenko: »Na moru.« b) Oskar Dev: »Dobar večer, lubo dekle!« Poje moški zbor. — Odmor. — 3. Hugolin Sattler: »Jefftejeva prisega«, kantata za mešan zbor, moški zbor, soli in orkester. 4. Nastop bratskih pevskih društev (podrobni spored sledi). Po koncertu prosta zabava, sodeluje vojaška godba. Šotori. Opozorjamo na nedeljski promet na progah južne železnice, vsled česar se osebni vlaki ob nedeljah do preklica ustavljeni. Da se torej v Celju zagotovi vsem gostom prenočišče za sobotno in eventualno nedeljsko noč prosimo poimensko prijavo, ali vsaj približnega števila. Za to število moramo rezervirati tudi vstopnice h koncertu.

Slov. mestno gledališče.

V Ljubljano jo dajmo! V četrtek smo videli na našem odru dve domači veseligr. »Brat sokol« se je igral že drugič. O njem se ne da nič posebnega povedati. To je komika za silo. Igralci so se potrudili, da so iz igre ustvarili smeh. To se jim je posrečilo. Bili so v polnem tempu in gdéna Petkova je s svojo Nančo pokazala, kje je doma. — »V Ljubljano jo dajmo« je znana stvar. Igrala se je gotovo že na vseh slovenskih odrih. Imamo v njej dobro narodno igro, ki potrebuje izrazitih tipov, lepe narodne govornice in mnogo življenja v govoru. Krono večera je odnesel Pavel Bratina, ki je podal tip dobrega hlapca. G. Srebrin-Rasberger bi se moral malo bolj razkoračiti, taki možje ne modrujejo sede in če je treba bolj krepko za-rožljajo. Sicer pa je igra lepo uspela in vzbujala mnogo smeha. —a—

Repertoire tekočega tedna:

V soboto 13: »Snegulčica« A/13. Začetek ob 18. uri.

V nedeljo 14: popoldne: »Tat.« »Ljudska predstava.« Zvečer: »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Pop. začetek ob pol 15. Zvečer začetek: ob pol 20 uri.

Po svetu.

Beg generala Petljure. Iz Bukarešte poročajo, da je Petljura z vsem svojim ministrom zbežal v Romunijo.

Spor med Zedinjenimi državami in Mehiko. V ameriškanskih diplomatskih krogih se zatrjuje, da so države Argentinja, Chile in Brazilija pripravljene posredovati v resnem sporu med Zedinjenimi državami in Mehiko. Položaj je vedno bolj resen.

Najnovejša poročila.

»Nemška Zveza« za avtonomijo južne Tirolske.

Bolcan, 10. dec. Kratka vsebina zahtev, ki jih predloži »Nemška zveza« na južnem Tirolskem, to je blok liberalcev in klerikalcev v Zgornji Adiži, italijanski vladi, je približno sledeča: Nemci izjavljajo vladi v svoji spomenici, da ne nameravajo stopiti v opozicijo, akoravno niso prepričani o zakonitosti aneksije, ki jo je Italija že izvršila. Zahtevajo, pa da vlada uzadovolji zahtevi po avtonomiji Zgornje Adiže, zajamčeni po avstrijski deželni ustavi, ki se precej razlikuje od italijanske. Nadalje zahtevajo, naj ostane dosedanj zakon (avstrijski) v veljavi vsaj še 20 let in naj se med tem časom ne spremeni brez dovoljenja deželnega zbora. Dalje zahtevajo nekaj izjemnih ublažitev, kakor oprostitev od vojaške službe, poverjenje javnega reda v deželi i. t. d. Razen tega zahtevajo tudi, naj se spoštuje občinske avtonomije.

Bankerot v Nemški Avstriji.

Dunaj, 11. decembra. »Neues Wiener Journal« poroča, da so diplomatski krogi v Parizu prepričani, da napove Avstrija meseca marca bankerot, nakar ji bo sledila tudi Nemčija.

Izjemno ljudsko štetje na Dunaju.

Dunaj, 11. decembra. Vlada je izdala ukaz, da se ima 31. jan. 1920 izvršiti izredno ljudsko štetje.

Italija se mora sporazumeti z Jugoslavijo.

Pariz, 11. decembra. V poučenih krogih se zatrjuje, da se snuje angleško-latinska obrambna zveza, kateri bodo pripadale Anglija, Francija, Italija, Španija in Portugalska. Italija se mora preje sprijazniti z Jugoslavijo glede jadranskega vprašanja, drugače ne more pristopiti k zvezi. Prisotnost regenta Aleksandra je v zvezi z rešitvijo tega vprašanja.

Jugoslavija sme imeti vojno brodogojstvo.

Pariz, 11. decembra. Vrhovni zavezniški svet je sklenil da smejo imeti male države Poljska, Jugoslavija in Belgija svoje vojno brodogojstvo. Italija namerava vsled tega sklepa zasesti otoke v Jadranskem morju, ki so baje potrebni za obrambo Italije.

Kazen radi Prekmurja.

Beograd, 11. decembra. Ministrski predsednik Davidović se je napram angleškemu poslaniku Sir Albon Founge izjavil, da Jugoslavija ustavi uvoz živeža na Madžarsko za toliko časa, dokler ne bo madžarska vlada najstrožje kaznovala madžarskih tolpe, ki so vpadli v naše Prekmurje.

Italijani zapuste avstrijsko Tirolsko.

Dunaj, 11. decembra. Italijanska vlada je dogovorno z avstrijskim vodstvom odredila, da se z ozirom na izvršno ratifikacijo državne pogodbe iz St. Germaina, izvzemši grenadirske brigade Sardequa, ki se porazdeli na posadke v Inomostu in Sandeku, vse ostalo sedaj v avstrijskih Tirolah se nahajajoče Italijansko vojaštvo umakne iz tega ozemlja. V Inomostu bo ostalo le še vojaško poveljstvo, ki bo opravljalo tudi posle s političnimi oblastmi.

D'Annunzio zahteva tudi Št. Peter na Krasu.

Washington, 11. decembra. Reški poročevalec »New York Herald« poroča, da zahteva D'Annunzio tudi ozemlje do Št. Petra na Krasu, s čemu naj bi bila zagotovljena železniška zveza med Trstom in Reko.

Novi civilni komisar za zasedeno ozemlje.

Trst, 11. decembra. Agenzia Stefani javlja, da je kralj sprejel demisijo Avgusta Cinfellija in imenoval za novega civilnega komisarja za Julijsko Benečijo dr. Antona Mosconija, ki je bil do sedaj izredni komisar za tržaško občino.

Proti izvažanju živeža.

Beograd, 11. decembra. Ministrstvo za prehrano bo vsled sklepa občinskih delegatov v kratkem prepovedalo vsak izvoz živeža.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavica 15,000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 4,000.000 K

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesčni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predume na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje vse bančne transakcije.

Dvostavno in ameriško KNJIGOVODSTVO

Sestavil V. Krottmayer, slovensko izdajo priredil profesor M. Dolenc. :: Založnik ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT V MARIBORU

Prva moderna slovenska učna knjiga za knjigovodstvo

neizogibno potrebna za trgovske šole in **samouk**, zelo važna za trgovce, tovarnarje, obrtnike itd. — Cena 8 kron.

RAVNOKAR IZŠLA. Dobiva se v vseh knjigarnah in v ZASEBNEM UČILIŠČU LEGAT V MARIBORU, :: Vetrinjska ulica 17/l. ::

Pletenje, pod-
pletenje in popravila nogavic
prevzame
Strojna pletarna Valburgé Oman
Maribor, Šolska ulica 4.

Pohišstvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohišstva v vsakem slogu od proste do najin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohišstvo

KAREL PREIS, Maribor
Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

J. N. Šoštarič

trgovina z modnim in
manufakturnim blagom

Maribor

Gospodska ulica št. 5

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika
Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirč, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1'— K, s poštnino 1'05 K
Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% ponusta.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo i. t. d. katero imam vedno v zalogi.

Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot trdka z la. referencami.

Import in Eksport

Ferdo Sert, Maribor

Koroška cesta 21.

Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnishvu „Mariborskega delavca“.

Inserati v našem listu
imajo največji uspeh!

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni atelije za gospe in gospode.
Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga svakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epolete.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadruga“ v Mariboru.

Franjo Farič, tovarna strojev

Pobrežje pri Mariboru

prodaja:

Sadne mline

Gepeljine

Stroje za kuruzo luščiti

Mlatilnice

Motorje

Stroje za repo rezati

Rezervni deli za stroje vseh sistemov se izdelujejo.